

RÁKÓCZI *Hírlevél*

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KIADVÁNYA

12. évfolyam 2. szám 2002. július

V. KÖRÖMI RÁKÓCZI FESZTIVÁL 2002. 05. 26.

Körömben május 26-án, vasárnap rendezték meg az ötödik Rákóczi Fesztivált. A körömi Rákóczi Hagyományőrző Egyesület, az önkormányzat és a Rákóczi Szövetség által szervezett eseményen részt vett dr. Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke, aki felavatta a Nagyságos Fejedelem életének fontosabb színhelyeit felidéző emlékműveket.

CSÍKSOMLYÓ

A szeretet nem csak a falvakban nyilvánult meg. Utunk során szinte nem ment el mellettünk autó dudaszó vagy reflektorozás nélkül. Sokan meg is álltak, hogy lefényképezzenek minket. Fogatunkon végig ott lengett az 1848-49-es szabadságharc híres piros-zöld farkasfogas fehér selyemzászlaja, amire gyakran felelt az autókából kinyújtott magyar zászló.

„SZÜLŐFÖLDÖN MAGYARUL”

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

NEVELÉSI-OKTATÁSI TÁMOGATÁS, VALAMINT TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ-TÁMOGATÁS IGÉNYLÉSÉRE

A PÁLYÁZAT CÉLJA

szlovákiai magyar nyelvű oktatás-nevelés orkölcsi és anyagi támogatása.

A PÁLYÁZÓK KÖRE

magyar igazolvánnyal vagy magyar igazolvány kibocsátása iránt folyamatban lévő kérelemmel rendelkező azon szülők, akik saját háztartásukban nevelt kiskorú gyermekek részére a 2002. évben biztosítják az életkoruk megfelelő magyar nyelvű oktatásban-nevelésben való részvételét.

PÁLYÁZHATÓ TÁMOGATÁS ÖSSZEGE ÉS JOGCÍME

- A) tankönyvtanesczköz ösztöndíjtámogatás 2390 Ft-nak megfelelő szlovák korona tanesczköz ösztöndíjtámogatásban részesülhet a saját háztartásában kiskorú gyermeket nevelő szülő, amennyiben a kiskorú gyermek
 1. az életkorának megfelelő szlovákiai oktatási-nevelési intézménybe jár és abban magyar nyelven tanult
 2. az életkorának megfelelő egyéb, nem intézményesített magyar nyelvű szlovákiai oktatásban-nevelésben részesül.
- B) nevelési-oktatási ösztöndíjtámogatás 20 000 Ft-nak megfelelő szlovák korona nevelési-oktatási ösztöndíjban részesülhet a saját háztartásában legalább két kiskorú gyermeket nevelő szülő minden olyan kiskorú gyermeke után,
 1. aki az életkorának megfelelő szlovákiai oktatási-nevelési intézménybe jár és abban magyar nyelvű oktatásban vagy nevelésben részesül;
 2. az életkorának megfelelő egyéb, nem intézményesített magyar nyelvű szlovákiai oktatásban-nevelésben részesül. Mindkét támogatás a 2002. évben egy alkalommal igényelhető, és a fentiek szerinti jogi feltételek igazolása, valamint az alábbi pályázati feltételek teljesítése esetén egyidejűleg is elnyerhető.

PÁLYÁZATI HATÁRIDŐ

Jelen pályázati felhívás alapján a 2002. évben igényelhető támogatásokra 2002. április 22. napjától 2002. december 15. napjáig terjedő időszakban folyamatosan lehet pályázni.

Pályázati feltételek (pályázati adatlapon és kiírói tájékoztató útmutatóján részletezve):

a) a pályázati adatlapon közzétett pályázati adatlapon közzétett adatlap közzétételén csatolandó;

b) saját háztartásában nevelt kiskorú gyermekek szülői anyakönyvi kivonatának fénymásolata,

c) kiskorú gyermek iskolalátogatási igazolásának eredeti példánya, amely tartalmazza az adott osztály/tagozat/csoport nyelvénk megjelölését (ezen igazolások kibocsátására vonatkozó típuskérvény a pályázati csomagban mellékelve) vagy iskolai lecke-könyv (ellenőrző) fénymásolata,

d) nem intézményesített magyar nyelvű nevelésben-oktatásban való részvétel esetén a támogatást indokló tények hiteles érdemi igazolása (részleteket lásd a kiírói tájékoztató útmutatóban).

A pályázati adatlapon szerkeszthető formában letölthető a www.ika.hu honlapról.

Pályázatok benyújtása: ajánlott küldeményként, postai úton az Illyés Közalapítvány címére (1241 Budapest, Pf. 102.).

A pályázatok elbírálását az Illyés Közalapítvány Oktatási Állandó Bizottsága végzi.

Pályázatok elbírálása és támogatások folyósítása:

A benyújtást követő 30 napon belül elbírálás, mely határidő-hátnyújtási felhívás esetén egy alkalommal további 15 nappal meghosszabbítható. A magyar igazolvány iránti kérelmet benyújtott pályázók esetében az elbírálási határidő a magyar igazolvány megszerzésének időpontjától számít. A támogatás folyósítására az elbírálást követő 30 napon belül kerül sor, magyarországi készpénzfelvételre jogosító banki csekk útján.

4-6 ÉLETÜNK

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS
A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG 2001. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS
A CSEHORSZÁGI ÉS SZLOVÁKIAI MAGYAR KULTÚRÁÉRT
ALAPÍTVÁNY 2000. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

BESZÁMOLÓ
A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG CÉLALAPJAINAK TALÁLKOZÓJÁRÓL

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KÜLDÖTTTSÉGE
A POZSONYI CASINÓBAN

V. KÖRÖMI RÁKÓCZI Fesztivál
2002. 05. 26.

7-13 RÁKÓCZIHÍRBEK

TIZÉVES A RÁKÓCZI KIJUB
BESZÉLGÉTES MARTYENYI ÁRPÁD KIUBVEZETŐVEL

CSÍKSOMI YÓ

KÁRPÁTALJAI TUDÓSÍTÁS

VEZETŐKÉPZŐ TÁHIBAN

ESZTERGOMI ANYANYELVI TÁBOR
2002. AUGUSZTUS 18. - 25.

IRODAI HÍREINK

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG
KÖZÉPISKOLÁS TÁBORA

FELVIDÉKRŐL ELSZÁRMAZOTTAK
TALÁLKOZÓJA BONYHÁDON

18-19 FIGYELŐ

INFOPROG 2002

ISTENNEL A HAZÁÉRT ÉS A SZABADSÁGÉRT!
A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHAJÓC (1.)

„KÖNYVES SORS - MAGYAR SORS”

RÁKÓCZI HINTAJA

KECER FÖLDBIROKOS

ÉBERT TÁBOR
PÉNYEK

20-21 APSZIS

MEGEMLEKEZÉS
SZABÓ GYULA FESTŐMŰVÉSZRŐL

**Választások előtt,
választások után**

Ez évi közgyűlésünk egyik részvevője hozzájárulásában megalapozottan tette fel a kérdést: „Miért nem politizál a Rákóczi Szövetség?” Válaszomban utaltam arra, hogy a Szövetség igenis politizál a szó klasszikus értelmében, ami szerint a politizálás a közösség érdekében való szervezett munkát jelenti, legyen az egy város közössége, egy népcsoport, egy ország. Nem vesz részt viszont a pártpolitikában, pártoktól független, főként a pártoktól és ez következik abból is, hogy kiemelten közhasznú szervezet. Fontos álláspontjait (főadatot vállal) fel a határon túli magyarságért tevékenykedő, sokak által hazai viszonylatban legjelöltebbnek nevezett Szövetség. Így egy kormányváltás sem kell, hogy befolyásolja munkáját, főként akkor, ha az új kormány a határon túli magyarság iránti elkötelezettségében, támogatási készségében folytonosságot ígér az elmúlt korszakhoz képest. A Szövetség munkáját annak hatékonyságát a rendelkezésre álló szervezőerőről és a vállalt feladatokról fejlesztéséhez szükséges anyagi források nagyságáról is függ. A Rákóczi Szövetség különböző csatornákon keresztül az elmúlt években jelentős összegeket igényelt és kapott a költségvetésből, amely nagymértékben hozzájárult végzett munkája eredményességéhez. Azt reméljük, hogy ez a jövőben is így lesz. Ez biztosíthatja a kiegyensúlyozott konszolidált partnerkapcsolatokat az állam és Szövetségünk között. Ugyanakkor nagy erőfeszítéseket tennünk és teszünk annak érdekében, hogy a gazdasági élet szereplőit és a magánembereket is bevonjuk tevékenységünk finanszírozásába. Ez utóbbihoz tartoznak a személyi jövedelemadó 1%-ból és szerény mértékben a tulajdonosi származó bevételek is.

Ez az év Szlovákiában is a választások éve. Óriási jelentősége van annak, hogy a Magyar Koalíció Pártja sikeresen szerepeljen és létezését szerinti kormányzatot ténylegként komoly befolyást gyakoroljon az Európa felé irányuló Szlovákia csatlakozási folyamatára, belső demokratikus rendjének megerősítésére, a magyarság jogainak további kibővítésére. Ehhez mindenképpen arra van szükség, hogy a felvidéki magyarság érdekképviseleti szervezete és legfontosabb civil szervezete szoros egységbe forrjon és a társadalom mind szorosabb rétegeit akvizíciózza. A Rákóczi Szövetség az általa létrehozott partnerkapcsolatokat elsősorban a célalap-hálózat révén sokat tett és tehet emek a csatlakozó egységnek a megerősítése érdekében.

A magyar közösség aktivizálásának egyik fontos tépérépőveket óta az Illyés Közalapítvány által határozottan támogatott beiratkozási program, amely ebben az évben is az eddigi adatok alapján lehetővé tette a magyar iskolába beiratkozott diákok számának növelését. A Célalap-hálózat a beiratkozási program kibővítésével jelentős erőfeszítéseket tesz a kedvezménytörvény és az ezzel összefüggő finanszírozás támogatás és oktatási-nevelési támogatás népszerűsítésében is. Mindez hozzájárulhat a választási sikerhez, ahhoz, hogy a magyarság érdekvédelmi szervezetének közreműködésével nélkülözhetetlen Szlovákiában kormányt alakítsa. Ha ehhez szerény eszközeinkkel képesek vagyunk hozzájárulni, és ha az előttünk álló rendezvények éppoly sikerrel lesznek, mint azok, amelyeket már ez évben végrehajtottunk, akkor a Rákóczi Szövetség ebben az évben is elégedett lehet munkájával.

Közelednek nyári rendezvényeink, amelyek újból próbatételek jelentenek szervezőinknek. Azt kívánom, hogy a munka mellett nekik is maradjon idő pihenésre, fellámpálásra, hogy ószi feladatokhoz megfelelő erőállapotban, jókedvvel láthassanak hozzá.

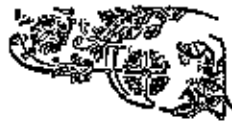
Dr. Halzi József,
a Rákóczi Szövetség elnöke

RÁKÓCZI HÍRVIVÓ

A Rákóczi Szövetség kiadványa
Megjelenik negyedévente

Postacím: Budapest, 1027 Szász Károly utca 1-1/A/1
Telefon: 301-3067-2123891

Szerkesztő: János Székely
Szűkező: János Székely
Főszerkesztő: János Székely
Főszerkesztő: János Székely

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG 2001. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Az 1989-ben alapított Rákóczi Szövetség 1999 óta kiemelten közhasznú társadalmi szervezetként működik. Alapszabályában rögzített fő célja a határon túli, elsősorban a szlovákiai és a kárpátaljai magyarság sokoldalú támogatása, önszerveződésének és önazonosságátudatának erősítése, a szülőföldjükről magyarságuk miatt elűldözöttek érdekvédelme.

Közhasznú tevékenysége keretében a szövetség széles körű társadalmi bázist szervezett meg a fent említett célok érdekében. Szervezőmunkánk eredményeképpen 2001 végén 85 helyi szervezetünk működött szerke a Kárpát-medencében, tagjaink létszáma megközelítette a 4500 főt. Helyi szervezeteink a központ irányításával és támogatásával végzik tevékenységüket, és szerveznek történelmi versenyeket, ünnepi megemlékezéseket, határokon átnyúló partnerkapcsolatokat iskolák, települések, civil szerve-

zetek között. A központi szervezet nagyszabású programok sokaságával segíti elő a határon túli (elsősorban ifjúsági) szervezetek hatékony működését, nyári táboraikat tartal- mas elfoglaltságot. 2001-ben mintegy 2500 fő részvétellel összesen 8 nyári tábort szerveztünk kisdí- ákok, középiskolások, egyetemisták és főiskolások, kispapok, jogászhallgatók és történelomtana- rok részére. A hagyományos márci- us 15-i diákutaztatási programunk és az október 23-i ünnepségek köré szervezett „Gloria Victis” rendez- vénysorozat ezeket mozgatótt. Gróf Esterházy Jánosról a Parla- mentben nagyszabású rendezvé- nyen emlékezünk meg.

A 2001. év gazdasági eredménye: A Rákóczi Szövetség különféle adományokból, pályázati úton el- nyert támogatásokból, az államhá- ztartás alrendszeréből szerzett tá- mogatásokból, illetve a vagyon ka-

mataiból összesen 69 187 000 Ft bevételt könyveltett el. A közhasz- nú és egyéb cél szerinti tevékenysé- gének költségei 58 240 000 Ftot tet- tek ki. Ezen belül a központ és a helyi szervezet által szervezett progra- mokra mindösszesen 47 605 000 Ftot, működésre pedig 10 635 000 Ftot fordított. Az SZJA 1%os felajánlá- saiból befolyt 797 000 Ftot a Rákó- czi Szövetség az Elnökség határo- zatának megfelelően a helyi szerve- zetek támogatására fordította.

A Rákóczi Szövetség munkáját irányító Elnökség elnöke és tagjai munkájukért semmiféle jutalás- ban nem részesültek.

Ezúton is köszönjük mindazok tá- mogatását, akik adományokkal vagy szervezőerővel segítik a Szövetséget kiemelten közhasznú tevékenységének ellátásában.

Budapest, 2002. május 29.

Dr. Halzi József elnök

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS A CSEHORSZÁGI ÉS SZLOVÁKIAI MAGYAR KULTÚRÁÉRT ALAPÍTVÁNY 2001. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

A Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Alapít- ványt 1990-ben a Rákóczi Szövetség hozta létre, és a 2000. év- től kiemelkedően közhasznú szor- vezetként támogatja a csehországi, szlovákiai és kárpátaljai, tágabb érte- lemben a kárpát-medencei magyar- ság társadalmi, gazdasági és kultu- rális életét.

Tízéves tevékenységének legjelen- tősebb társadalmi hozadéka, hogy Felvidéken létrejött egy átfogó - 25 dél-szlovákiai város köré szervező- dött - célataphálózat, amely a kisdí- ségek társadalmi, kulturális mozgá- sát élte, szervezi. A céllapokon ke- resztül eljuttatott anyagi támogatá- son túl ez azt is jelenti, hogy a leg- több esetben a Rákóczi Szövetség célalapja az adott régió társadalmi mozgatórugójává vált.

Az alapítvány kuratóriuma a városi céllapokon kívül több szakterületet megcélzó szaklapot is létrehozott,

köztük a Szlovákiai Magyar Pedagó- gusok Szövetségének szakalapját, a prágai, pozsonyi, kassai, nyitrai, brünni főiskolásokért működtetett céllapokat és a Jedlik Ányos Szak- alapot a Magyarországon tanuló ha- táron túli diákok megsegítésére. Illet- ve sajtó és könyvkiadást támogató szaklapot.

Az elmúlt év gazdasági eredménye

2001-ben az alapítvány különböző adományokból 78 332 447 Ft bevé- telre tett szert, a pénzügyi tevékeni- től származó kamalbevétel pedig 21 820 144 Ft volt. Minden egyéb bevé- tellel együtt 100 436 470 Ftot köny- veltünk el az elmúlt évben.

Ugyanebben az időszakban 35 253 520 Ft összegét fordított a pályáza- tok támogatására, a felvidéki isko- lák, társadalmi szervezetek, cseh- országi és kárpátaljai magyar közös- ségek programjaira.

Az Alapítvány a 2001. évben tevé- kenységében kiemelt fontossággal kezelte a szlovákiai magyar iskolák- ba történő beíratások kérdését. Az Illyés Közalapítvánnyal, a Rákóczi Szövetséggel és a Szlovákiai Ma- gyar Pedagógusok Szövetségével közreműködve nagyszabású pro- gramot indított, melynek célja az volt, hogy a magyar szülők magyar isko- lákba írássák gyermekeiket.

A program eredményeképpen 2001 szeptemberében az előző év- hez viszonyítva 1,05%-kal nőtt a ma- gyar iskolákba íratott gyermekek számaránya.

A programot az Illyés Alapítvány tá- mogatta 40 millió forinttal. Az Alapítvány kuratóriumi tagjai és elnöke munkájáért semmilyen jutla- tásban nem részesültek.

Budapest, 2002. június 5.

Dr. Balázs György
a kuratórium elnöke

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KÖZGYŰLÉSE

A Rákóczi Szövetség Közgyű- lése 2002. május 25-én tar- totta ülését a Magyarok Há- za nagytermében. Miután dr. Mezey András, a Rákóczi Szövetség jogi képviselője megállapította a Köz- gyűlés határozatképességét, elkezdődött az ülést bevezető ünnepi műsor. Elsőként Kovács Attila be- rogszászi diák lépett a színpadra, és Petőfi Sándor Rákóczi című ver- sőt mondta el mély átérzéssel. Őt Szendrei Maróti Ervin követte, aki fel- vidéki dallamokat adott elő gitáron. Wass Albert A víz szalad, a kő ma- rad című versének elhangzása után az ipolysági Pongrácz Lajos alapiskola diákjainak kórusa zárta a színvonalas összeállítást.

Dr. Halzi József elnök üdvözölte az összegyűlteket, majd a közöl- múlt események a Rákóczi Szö- vetség életére gyakorolt hatását elemezte. Az összegyűltek ezt kö- vetően dr. Mezey András előter- jesztésének megfelelően szavaz- tak a Közgyűlés nyilvánosságáról, ami után dr. Ugron Gáspár főtitkár a Szövetség 2001. évi közhasznú- sági jelentését ismertette. Ezután egy hozzászóló megjegyezte, hogy vé- leménye szerint a Rákóczi Szövet- ség nem lehet teljesen politikamen- tes szervezet, azzal indokolván fel- vetését, hogy annak idején a Rákó- czi vezette szabadságharc is politi- kai esemény volt. E felvetésre dr. Halzi József reflektált, aki hangsú- lyozta, hogy a beszámolóban sze-

replő politikamentesség azt jelenti, hogy a kiemelten közhasznú Rákó- czi Szövetség mai értelemben veit politikai tevékenységet nem folytat, tevékenysége kizárólag az alap- szabályban meghatározott célok megvalósítására irányul. Szabó Já- nos taglarsunk felvetette, hogy a rendezvények kapcsán a minél na- gyobb nyilvánosság elérése vezé- relje a szervezőket.

A 2001. évi közhasznú sági jelen- tés gazdasági részét dr. Lukács Fe- renc pénzügyi titkár ismertette, és a Közgyűlés ezt követően egy tartó- zkodás mellett elfogadta.

Pálmány Béla az Ellenőrző Bizott- ság nevében számolt be a tiszület 2001. évi tevékenységéről, mely- nek végén felhívta a figyelmet a Szabó Iván lemondása miatt szük- ségessé vált új EB elnök megvá- lasztásának szükségességére. A szavazás eredményeként az EB új elnöke Pálmány Béla lett. A további- akban Okos Márton olvasta fel Patrubby Miklós, a Magyarok Vi- lágszövetsége elnökének a Rákó- czi Szövetség Közgyűléséhez írt üdvözlő levelét.

Dr. Balázs György a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Al- apítvány kuratóriuma nevében be- számolt a közgyűlésnek az alapít- vány 2001. évi tevékenységéről. Felhívta a figyelmet arra, hogy a 2001. évben több, a korábbi év- cken elmaradt kiutalás is megőrlelt a céllapok részére.

A Rákóczi Szövetség 2002. évi munkatervét dr. Ugron Gáspár is- mertette. A főtitkár többek közt rá- mutatott arra, hogy a tavalyi munka- tervhez képest a Cultura Nostra tör- ténelmi vetélkedővel gazdagodott programunk, amelyet a pannoni- mi bencés apátsággal közösen szervezett meg a Rákóczi Szövet- ség. A programtervezettel együtte- sen a főtitkár ismertette 2002. évi költségvetés tervezetét is.

Ludnyánszky Livia taglarsunk fel- vetette, hogy a borsai kastély helyre- állítását a Szövetségnek kiemelten kellene támogatnia. Kérte továbbá, hogy a Szövetség határon túli isko- lákhoz juttassa el Grétsy profesz- szornak a magyar nyelvről írott könyvét. Dr. Vigh Károly alelnök és dr. Halzi József válaszolt a felveté- sekre, támogatják az elképzelése- ket, de egyben jelezték, hogy a bor- si kastély felújítása több száz millió forintba kerülne, ami messze meg- haladja a Szövetség erejét. Gutai Gyula taglarsunk hozzászólásá- ban javasolta, hogy a kispap tábort legyen ökonomikus rendezvény, amire dr. Ugron Gáspár reagált. A főtitkár jelezte, hogy ezt a szövet- ség jövőre szeretné megvalósítani.

A közgyűlés lezárásaként Pataki Tibor (Zenta), Wurster Andor (Zseliz), Száraz Dénes (Érsekújvár) és Varga Anna (Komárom) szá- molt be szervezeteik tevékenysé- géről.

J.T.

BESZÁMOLÓ

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG CÉLLAPJAINAK TALÁLKOZÓJÁRÓL

A Rákóczi Szövetség és a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Alapít- vány Céllapjainak találkozója 2002. június 10-én délelőtt körül- sor Budapesten a Magyar Kultúra Alapítvány Deák termében.

Dr. Halzi József elnök köszöntötte az egybegyűlteket, és beszámolt a Rákóczi Szövetség tevékenységé- ről, dr. Balázs György, a CSSZMKA kuratóriumának elnöke pedig az Alapítvány eredményeit ismertette.

dr. Kóvári Dénes alapítványi titkár az ideit beíratási programmal kap- csolatos gondolatokat közölte.

A státusörvény szlovákiai végre- hajításával kapcsolatosan a Célla- pok vezetői meg erősítették januári találkozásjukon elhatározott azon szándékukat, hogy részt kívánnak venni az oktatási-nevelési támoga- tásokkal kapcsolatos teendők lebö- nyolításában. Az ülésen részt vett Veress László, az Illyés Közalapít- vány irodaigazgatója, aki ismertet-

te ennek lehetséges módzatait. A szoros együttműködés minden- képpen elősegítendő a program si- keres végrehajtását, hiszen a 25 Város és Vidéke Céllap tevékeny- ségének területe fokéletesen lefedti Szlovákia magyarok lakta területét. Az egyeztetés az érintett szerveze- tek között még június folyamán meg fog szülni - vélekedett az iro- daigazgató.

M.Z.

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KÜLDÖTTSEGE A POZSONYI CASINÓBAN

Szövetségünk ötös küldöttsége ez év áprilisában Fridoczky János meghívására a pozsonyi Casinóba látogatott. Az utunk célja a Rákóczi Szövetség bemutatása és a pozsonyi magyar közösséggel való kapcsolat ápolása, újjáélesztése volt.

A Casino előadótérmet megöltő hallgaróság Kun Ferencz történelmi visszatekintése után, amelyben a Rákóczi Szövetség megalakulása óta eltelt idő eseményeit vázolta, Halzl József beszámolóját hallgatta meg a Rákóczi Szövetség jelenéről, elvégzett munkájáról és re-

ményteljes jövőjéről. Vigh Károly a benesi dekrétumok előzményének történelmi háttéréről, illetve a csehországi deportálásokról tartott előadást. Az előadók sorát Stelczer Elemér zárta, aki az Esterházy Emlékbizottság munkájáról számolt be.

A hivatalos programot kötetlen beszélgetés követte, amelyben felmerült egy pozsonyi helyi szervezet megalakításának lehetősége is. Sajnálatos módon az előadáson alig vettek részt fiatalok, és a diákok képviselőivel csak a rendezvény után sikerült eszmét cserélnünk jö-

vőbont terveikről és eddigi munkájukról. A megjelentekkel Kovári Dénes, a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány titkára ismertette az alapítvány nyújtotta lehetőségeket és a támogatások igénybevételének módját.

Ez a találkozó jól jelezte, hogy szövetségünknek sokkal több időt kell az elkövetkezendőkben szánnia a személyes találkozásokra, hiszen ez a legjobb mód arra, hogy a Rákóczi Szövetség alapelveit szem előtt tartva teljesíthessük kötelességünket.

Petheő Attila

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG 2002. MÁRCIUS 15-I DIÁKUTAZTATÁSI PROGRAMJA

A Rákóczi Szövetség által immár hagyományosan megszervezett diákutaztatási programban az idei évben 51 magyarországi iskola és intézmény vett részt. A vendégek fogadásáról 35 intézmény gondoskodott. A diákok 28 helyszínen ünnepeltek együtt határon túli társaikkal Felvidéken, Kárpátalján, Délvidéken, Burgenlandban és Erdélyben. Az utazásról 43 intézmény fényképpel illusztrált beszámolója érkezett, amelyekből a teljesség igénye nélkül válogattunk néhány olvasásra érdemes mondatot.

„Az itt tanuló diákok műsort szerveztek március 15-i forradalom megemlékezésére. Csodálatos volt, hogy milyen átéléssel szavalták a verseket, idézeteket. A pesti diákok itt megismerhették, hogy magyarnak lenni nem csak állampolgárságot jelent, hanem egy érzést...”

(részlet a budapesti Petrik Lajos Vegyipari Szakközépiskola kárpátaljai úti beszámolójából)

„Az ünnepség után Érsekújvárra mentünk, ahol szintén egy meg-

emlékezésre voltunk hivatalosak, de az előtti módunkban állt megtekinteni a belvárost. Itt találkoztunk furcsa tekintetekkel, bizonyára nem tetszett a szívetünk felett viselt nemzeti színű kokárdánk. Azt hiszem a kirándulásnak nagyon fontos része volt, hogy mi is egykét napig közösséget tudtunk vállalni az itt élő többségben levő magyarsággal, akik nap mint nap átélhetik ezt a szörnyű, számunkra teljesen érthetetlen érzést, hogy kinézik őket csak azért, mert magyarok. Ebben a helyzetben az a legszörnyűbb, hogy nagyon kevés eszköz áll rendelkezésükre, hogy ez ellen fellépjenek. Nagyon sokan közülünk példát vehetnének róluk identitásudatból, a nemzethez kötődő ragaszkodásukról és hazaszereiketől. Ők saját hibájukon kívül nem lehetnek magyar állampolgárok, ugyanakkor mégis naponta felváltalják magyarságukat és az ezzel járó negatív diszkriminációt, ami felsőbb, állami szinten is megmutatkozik irányukban...”

(részlet a bonyhádi Peleősi Sándor Evangélikus Gimnázium XI.

évfolyamos tanulójának felvidéki úti beszámolójából)

„...A gyerekek a vörbói gyerekekkel közös történelmi megemlékezésen vehettek részt, játszóházban voltak. Sok-sok könyvet, videókazettát, magnetofonszalagot vittünk a tanulóknak. A gyerekek saját maguk által gyártott vörössipkóban, himzett kendőkkel, tarsolyokkal jöttek haza...”

(részlet a gyömrői II. Ferenc Általános Iskola felvidéki úti beszámolójából)

„... Az út alkalmával szembesültünk azzal, hogy könnyű nekünk magyarnak lenni, de ami nekünk magától értetődő, az több ezer társunknak, nem természetes, s igaz hazaszereitől ad bizonyosságot az, ahogy őrzik magyarságukat, s az a rengeteg munka, mellyel a legnagyobb ünnepekre készültek.

Mindezt szerelmünk köszönet mondani a Rákóczi Szövetségnek...”

(részlet a Premontrei Rend Szt. Norbert Gimnáziumának élménybeszámolójából)

Petheő Attila

V. KÖRÖMI RÁKÓCZI FESZTIVÁL 2002. 05. 26.

Köröm községben 1997. május 24-én Rákóczi-emlékművet avattunk Göncz Árpád köztársasági elnök úr jelenlétében, az ónodai országgyűlés 290. évfordulójának emlékére, melyet annak idején az árvíz miatt Köröm mezején tartott a fejedelem.

1997. július 9-én Halzl József országos elnök jelenlétében a megye első szervezeteként megalakult a Rákóczi Szövetség körömi csoportja.

1998. május 23-án községünkben rendezték meg a Rákóczi Szövetség I. Nemzetközi Találkozóját több mint 600 résztvevővel. Az ünnepi szónok Duray Miklós volt.

1999. május 22-én rendezték meg a II. Nemzetközi Találkozót, ahol az ünnepi beszédet Németh Zsolt államtitkár mondta.

2000. május 24-én a millenniumi év jegyében a III. Nemzetközi Találkozót szerveztük meg, amelyen 35 vármegye küldöttei is részt vettek. A megnyitó beszédet Gyimóthy Géza, az Országgyűlés alelnöke mondta.

2001. május 26-án került sor a Rákóczi Szövetség körömi fesztiváljára, melynek fővédnöke Martonyi János külügyminiszter úr, ünnepi szónoka pedig Szabó Tibor úr volt, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke.

2002. 05. 26.

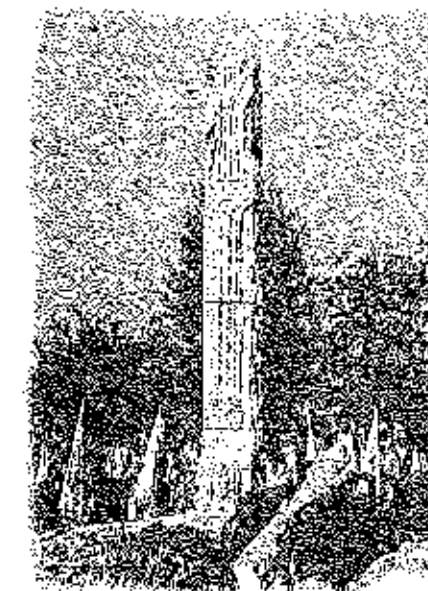
A 2002. május 26-án tartott ünnepség keretében avattuk fel a „Rákóczi-stációkat”. Az emlékparkban tavaly ősszel egy ösvény mentén 14 gömbszilfacsemleciőt ültettünk el. Ezek elé került egy-egy gránittábla a fejedelem életútja 14 helyszínének megjelölésé-

vel Borsitól Kassáig. Reméljük, hogy ez az emlékösvény az ide látogató diákok és felnőttek lelkében elmélyíti II. Rákóczi Ferenc életútjának ismeretét és üzenetét a jelen számára.

A körömi Rákóczi Hagymányőrző Egyesület, az önkormányzat és a Rákóczi Szövetség által szervezett eseményen részt vett dr. Mádl Ferenc, a Magyar Köztársaság elnöke.

Az ünnepi menet lovas huszárrok felvezetésével a körömi általános iskola elől indult a délborsodi település szélén található Rákóczi-emlékműhöz, ahol elsőként Tóth Tibor polgármester köszöntötte a vendégeket, hangsúlyozva, fontos esemény ez a község életében és nagy öröm, hogy ebben nagyon sokan osztoznak.

Dr. Mádl Ferenc beszédében kiemelte Rákóczi fejedelem történelmi szerepét. Elmondta: az ónodai országgyűlés, a muhi csata

meghatározta az itt élő emberek hitét, meggyőződését.

Magyarország legnagyobb történelmi alakjának életéből merítve, erőt nyerhetünk ahhoz, hogy a gondokat leküzdjük – mondta a köztársasági elnök.

Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnöke szerint az ünnepség nem csak a település, a szövetség életében is fontos esemény. Köröm jó példája annak, hogy a történelmi eseményeket hogyan lehet közösségformáló eseménnyé alakítani. Kitért arra is, hogy az országban mind többen ismerik fel és el Rákóczi ténykedését, mind több egyesület alakul, legközelebb Komáromban, mellyel 96-ra emelkedik a szervezettek száma.

A köszöntőket követően Mádl Ferenc felavatta a I. 4. Rákóczi-életének fontosabb eseményeit jegyző stációt, a fejedelem születésétől kezdve kassai nyugvóhelyéig. Ezt követően Mádl Ferenc, Tóth Tibor, Varga István lelkes kíséretében Kuklay Antal plébános megszentelte a gránitból készült stációt.

Az ünnepségen a környező települések polgármesterei mellett részt vett még, Pere István nagyváradi szenátor is. Az emlékmű megkoszorúzását, a stációk felavatását és megszentelését követően a vendégek elfogyasztották az ünnepi ebédet és a színpadon erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és magyar művészei csoportok szórakoztatták az érdeklődőket. A számtalan fellépő mellett futballgála, majd este szabadtéri bál zárta az ötödik Körömi Rákóczi-fesztivált.

T.T.

TÍZÉVES A RÁKÓCZI KLUB BESZÉLGETÉS MARTÉNYI ÁRPÁD KLUBVEZETŐVEL

Kérem, mutatkozzon be a Hírvivő olvasóinak! Örvenkilenc éves vagyok. Eperjesen születtem, ahol édesapám annak idején a Magyar Párt helyi vezetője volt, és mint ilyen, közvetlen munkakapcsolatban állt gróf Esterházy Jánossal, Génjeimben hordozom a felvidéki magyarságot érteit felelősséget, ennek szellemében dolgozom.
-Mióta vesz részt a Rákóczi Szövetség munkájában?

1991-ben hallottam először a szövetségről, és ekkor kapcsolódtam be a munkába. 1993-ban vetődött fel a budapesti tagok összefogásának gondolata annak reményében, hogy a fővárosban is meginduljon a szövetségi élet. Arra gondoltunk, hogy egy rendszeres klub tudná a feladatot a leghatékonyabban ellátni. Az EGY-ben indult meg a klubélet, a mostanihoz hasonlóan minden hónap első szerdáján voltak az összejövetelek. A meghívott előadók a tagságot

közvetlenül érintő témákról értekeztek. Ezek történelmi, irodalmi, zenei és aktuálpolitikai előadások voltak, amelyek a Felvidékhez és Rákóczi szellemiségéhez kapcsolódtak. Az érdeklődőket a műsorokon kívüli beszélgetésekben igyekeztünk tájékoztatni a szövetség mindennapi életéről és az elkövetkezendő időszak fontosabb eseményeiről, rendezvényeiről. Közvetlen, élő kapcsolatot sikerült létrehozni a szövetség tagságával, a klub törzstagsága folyamatosan alakult és bővült - szükségletüké vált a rendszeres találkozás és információcsere.

-Jelenleg milyen rendezvényeket szervez a Rákóczi Klub?

Tavaly Márai Sándor születésének századik évfordulója alkalmából a nagy író műveiből rendeztünk egy műsoros estet. Szintén tavaly volt egy emlékeztető műsorunk Ébert Tibor 75. születésnapja alkalmából, ahol alapító tagunk „Pozsonyi vecsernye” című könyvét mutatta be közismert előadóművészek közreműködésével. A szövetség részéről Halzl József elnök köszöntötte a költőt és tagjársat a jules napon. Ugyancsak emlékeztető alkalom volt, mikor Jankovics Marcell volt a klubest vendége, aki nagyapja „Húsz esztendő Pozsonyban” című könyvét mutatta be. 1999-ben, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 150-ik évfordulóján Katona Tamás történész tartott előadást a dicsőséges tavaszi hadjáratról, melyet eladdig soha nem tapasztalt érdeklődés övezett. De politikusok is vendégeink voltak, többek között Duka Zoltán Árpád, Németh Zsolt, Szabó Tibor, hogy csak néhányat említsünk, akikkel időszerről témákról beszélgetünk klubszereplő formában.

Az idei tavaszi program sem mellőzhette az aktuálpolitikai témákat. Arra gondoltunk, bemutatjuk, hogy a státuszörvénny hogyan is érvényesül a Felvidéken. Segítségünkre volt

a „Szövetség a közös célokért” egyesület, mely Pozsonytól Királyhelmeig terjedő hálózatán keresztül tájékoztatja a felvidéki magyarságot a törvény nyújtotta kedvezményekről, illetve a „magyarizációs pályához” jutás feltételeiről, az igazolvány megszerzésének formai követelményeiről, amelyeket az az irodahálózat bonyolít. A szövetség vezetője, Mézes Rudólf volt a vendégünk, aki egy beszélgetés keretében adott részletes tájékoztatást a napirenden lévő kérdésekről. Erdős kes volt. „A kettézárt falu” című könyvről tartott előadás is, melyet a mű szerzője, Zseli Miklós tartott. Szelmenc község dühbenetes történelméről, mely tragédia Tülanonban indult és még mind a mai napig nem zárult le. De nem feledkezhetek meg a Mistrál együttes által előadott megzenésített versek szívet melegítő emlékeiről sem.

-A rendszeres klubesteken kívül még milyen tevékenységekbe vesz a klub?

A havi összejöveteleken kívül az aktuális történelmi vagy politikai eseményekhez kapcsolódva szoktunk rendkívüli klubnapokat tartani. Ebben az esztendőben Vigh Károly alelnökünk mutatta be a losonci életrajzi lexikont, melyet Mihály Ferenc szerkesztett, de jó példaként említhetem azt a műsoros estet, melyet II. Rákóczi Ferenc születésének 325-ik évfordulója alkalmából rendeztünk a Magyarok Háza dísztermében a Kecskés együttes közreműködésével. Szervezünk minden évben egy kirándulást is, melynek útvonalát Rákóczi emlékhelyek felkeresése teszi emlékeztetővé. Tavaly például Borsiban, a nagyságos fejedelem szülőhelyén és a hamvait őrző Kassán voltunk. Idén a romhányi csata emlékművét kerestük fel, majd Szécsényben az ott tartott országgyűlés színhelyét. A losonci temetőben felkerestük és megkoszorúztuk Ráday Pál, Rákóczi kancellárjának sírját. Érzésem szerint különlegesen jól sikerült az idei kirándulás, ugyanis a rimaszombai „magyar ház”-ban az ottani tagársak olyan szívélyes vendégszeretettel fogadtak minket, amiről nem lehet elfogódottság nélkül emlékezni.

-Idén ünnepli a klub fennállásának 10. évfordulóját. Hogyan tervezi ennek az emlékeztetést?

Nem tervezünk különleges ünnepeket, úgy vélem akkor ünneplünk méltóképp, ha tovább folytatjuk a mindennapok munkáját. A következő év kitüntetett esztendő lesz, a Rákóczi szabadságharc kezdetének 300. évfordulója, és ennek terméketesebb a klub programjában is, még kell jelenlenni. Pontos az, hogy emlékeztetővé tudjuk tenni a történelmi eseményt, nem csak a halgatók, de talán írás nélkül mondhatjuk, hogy az egész magyarság számára.

-Ön komoly szerepet vállalt a 2003-as Rákóczi-emlékvé programban előkészítésében. Milyen ötletek és elképzelések fogalmazódtak meg eddig az eseménysorozat kapcsán?

-Hogyan a szervezés jelenleg?

Még 2001. őszén merült fel az elnökség egyik ülésén a 2003-as esztendő fontos szerepe szövetségünk életében. A Rákóczi Szövetségnek mint a nagyságos fejedelem nevét viselő civil szervezetnek kell a kezdeményezés célra állnia és nagyon remélem, hogy ez az országos jelentőségű esemény valóban méltó helyre kerül ünnepségsorozatban. Felvetődött egy országos ünnepségsorozat terve, illetve annak igénye, hogy 2003-ai hivatalosan is Rákóczi-emlékvé nyilvánítsák, ezért levélben kerestünk meg a több miniszteriumot, valamint a miniszterelnök és a köztársasági elnök urakat. Megalakult a szervezőbizottság, melybe több miniszterium is elküldte képviselőit. Megindult a közös munka, keressük a nyilvánosság, gyűjtjük és szervezzük a programokat, de sajnos még költségvetési támogatás nélkül. Ezért jelenleg mi magunk a Rákóczi Szövetség próbáljuk az emlékvé programját összeállítani, saját szerény forrásainkra támaszkodva. Ennek gerince az évenkénti rendszerességgel megtartott Rákóczi-ünnepségsorozat lenne. Ez a rendezvény-sorozat képezné tehát a 2003-as év ünnepségeinek magját, ezekre építenénk fel a további programokat,

komoly hangsúlyt helyezve az előző évek megszokott helyszíneire és ezzel egyúttal folyamatosan keresve az új kezdeményezéseket. Viszatarterve a kérdés utolsó részére: számtalan megkeresés érkezett már addig is hozzánk, például egy Rákóczi-ról szóló verses antológia ötlete, megjelentetésre vár egy Rákóczi-emlékhelyekről szóló fényképalbum és leírás is, nem beszélve arról az emléktúra-javaslatról, melyekkel épp az elmúlt napokban kerestek meg azok szervezői. Csupa figyelemreméltó elgondolás, amelyekhez mindössze az anyagi támogatás szükséges, ezeket sajnos pénz nélkül nem lehet megvalósítani. Véleményem szerint még egyáltalán nem vagyunk elkésve, bár, ha komolyabb kiadványokat szeretnénk az emlékvé alkalmából megjelentetni, akkor már nem dús-kálunk az időben. Bizom abban, hogy kezdeményezésünk zöld utat fog kapni, derűlátásra bátorít az, hogy a május 26-án tartott körömi ünnepségünkön alkalmunk nyílt egy megbeszélésre Mádl Ferenc köztársasági elnök úrral, aki támogatásáról biztosította a Rákóczi-emlékvével kapcsolatos tervünket. Tisztaban vagyok azzal, hogy hiba találja ki az elnökség vagy a szervezőbizottság a legjobb elképzeléseket, mindez csak úgy válhat sikeres, ha ezek a fagság legszélesebb körökben is támogatásra találunk. Nagyon szeretnénk, ha a 2003-as Rákóczi-év minél több emberhez szólna. Úgy érzem, nem a Rákóczi Szövetségnek, hanem magának II. Rákóczi Ferencnek van mondanivalója a magyar emberekhez. Ő, aki a „Cum Deo pro Patria et Libertate” szellemében vezette nemcsak szabadságharcát, hanem egész életét is. Ebben a hazaszereplő, keresztény szellemében kell szólnunk az emberekhez, akik, ha ezt elfogadják, velünk tartanak tovább a közös úton...

Köszönöm a beszélgetést!

J.T.

CSÍKSOMLYÓ

A Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség képviselői immáron harmadik alkalommal zárandokoltak el a csíksomlyói búcsúra. A 22 tagú csapat, az eddigi hagyományoknak megfelelően, egyenruhában tette meg a Gyergyószentmiklós-Csíksomlyó távot. A zárandoklatot a gyergyószentmiklói Földváry Károly Hagyományörző Egyesület szervezte, a túra lelke, motorja pedig Parászka Géza határőr százados, az egyesület elnöke. A túrán képviseltette magát a 7. Reus-Köstritz Huszár-ezred Siklósi Huszárbandériuma Csizik Mihály kapitány úr személyében és a Balatonfelvidéki Radetzky Huszáregyesület Capári Róbert őrnagy és dr. Somoogyi Győző őrmester vezetésével.

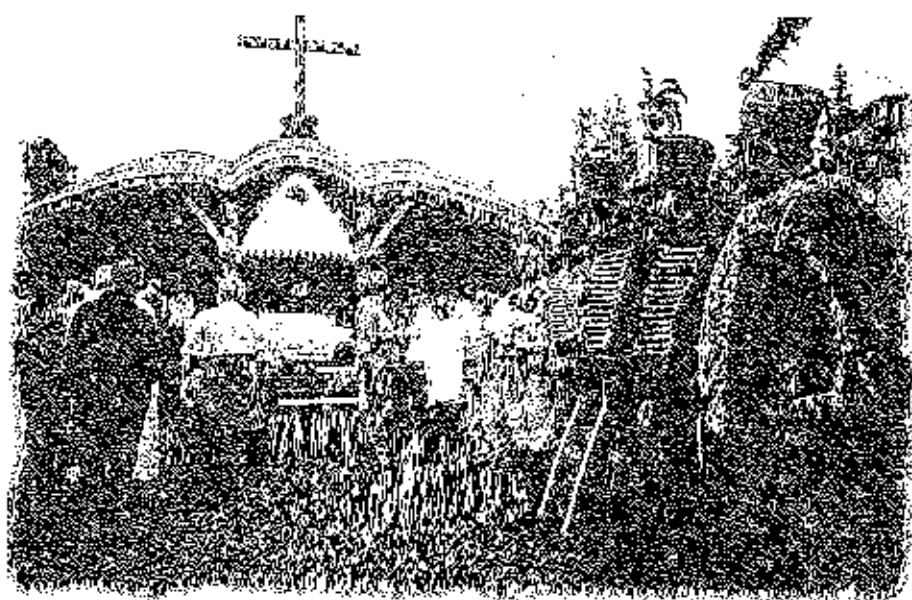
A 9 lovas és a két fogat május 16-án, csütörtökön reggel indult el Gyergyószentmiklósról, ünnepélyes lóáldás után. Az első pihenő Vasláb faluban volt, ahol egy rövid zápor mosta le rólunk az eddig megtett út porát. A fogatról előkerült az elemózsia, amit vidám hangulatban fogyasztott el a társaság.

Ezta jó szokásunkal (mármint a jókedvű étkezéseket) egészen a túra végéig megtartottuk. Közben persze lovaink is békésen legeltek, csak néha támadt közöttük összezördülés egy-egy finomnak ítélt falat miatt. Jólakottan indultunk tovább, külön úton a lovasok és külön a két fogat. Nehéz lenne eldönteni, melyik csapat járt job-

ban. Igaz ugyan, hogy a lovasok főnt a hegyekben, a sűrű fenyveserdők mélyén, olyan helyeken jártak, amit a fogatosoknak el kellett kerülni, ám mindenki csak egy hegyre tudott koncentrálni. Arra, ahova másnap sok tízezer emberrel együtt mi is fel fogunk menni. Ahova már évszázadok óta zárandokol Erdély népe imádkozni és hálát adni a Szűzanyának. Miután elhelyeztük lovainkat, rövid sétát tettünk a faluban, majd megvacsoráztunk és nyugovóra tértünk hátasaink mellett a szénában.

Csípős időre ébredtünk szombaton, a búcsú reggelén. Mindenki csendesen végezte a dolgát a lovak körül. Egyenruháinkat, felszerelésünket még a megszakottnál is alaposabban tisztogattuk. Amikor mindannyian elkészültünk, alakzatban indultunk a templomhoz. Szinte mozdulni sem lehetett az utcákon. Az előző két nap alatt már tapasztalt szeretet most megsokszorozódva áradt felénk. A templom előtt csatlakoztak hozzánk a budapesti 32. sorgyalogezred és a marossárpataki 11. székely határőrezred

hagyományörzői. Elfoglaltuk helyünket a menetben, majd neki vágunk a hegynek. Fárasztó kapalon haladtunk felfelé, ám a látvány, ami fent fogadott minket, minden fáradságot megért. A Hármashalom oltár előtti völghajlatban több százezer ember várta a szentmise kezdetét. Mondhatnám, hogy díszhelyet jelöltek ki nekünk a szervezők, hiszen a sokadalomból mi állunk legközelebb az oltárhoz. A szertartás egyszerre volt lenyűgöző és felemelő. A hatalmas tömeg példás nyugalomban kezdett el oszlani a mise után. Mi, hagyományörzők összeálltunk még egy gyors fényképezkedésre, ami végül jó fél órát tartott, annyian készítettek rólunk felvételt. A délutánt pihenéssel töltötte ember és ló egyaránt. Ekkor kerítettünk sort a csizmák okozta sebek kezelésére és egy kiadós alvárra. Estefelé kilovagoltunk egy kicsit, megmozgatni a lovakat. Csodálatos érzés volt, amikor egy gyönyörű völgyben haladtunk és a madarak énekét lehetett hallani a legelők felett.

Másnap reggel elkészöntünk vendéglátónktól és elindultunk vissza Gyergyószentmiklósrá. Hazafelé új utat választottunk, hogy minél többet láthassunk a fantasztikus tájból. Jártunk olyan

falvakban, ahol minden házon magyar zászló lengett, volt, ahol friss süteménnyel, volt, ahol borral és pálinkával kínáltak minket. Újra Csík-karcsfalván aludtunk, majd sientünk tovább végcélunk-

dultunk. Hogy milyen nagy szerencsénk volt az időjárással, arra legyen elég csak annyi, hogy pont akkor kezdett el esni az eső, amikor a lovainkat bekötöttük az istállóba.

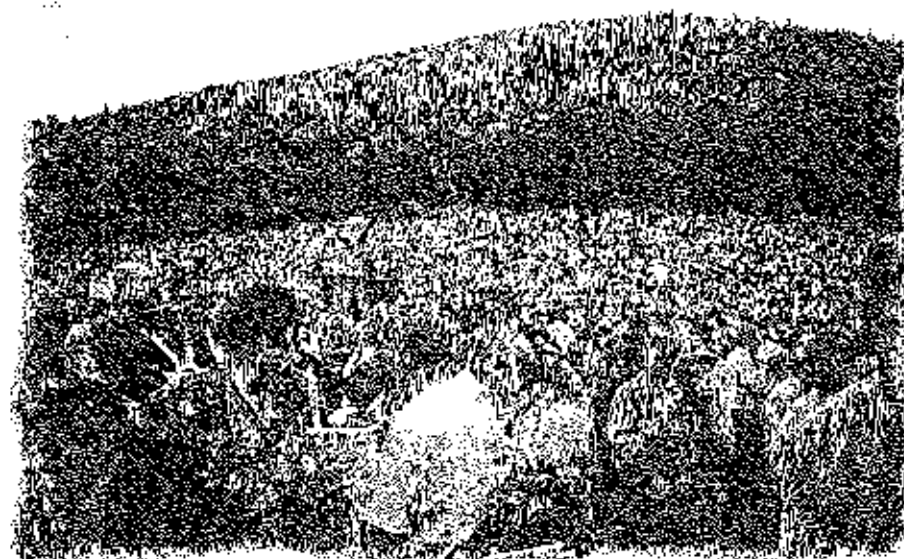

hoz. Induláskor még felkapaszkodtunk lóháton az erődített templomhoz, majd nekiindultunk a hegyeknek. Keresztülmentünk Maroslón, átugrottunk a Maros felett (igaz ugyan, hogy itt még alig fél méter széles), majd szürkületkor megérkeztünk az istállóba, ahonnan öt nappal korábban elin-

Este jó hangulatú búcsúvacsorával zártuk az együtt töltött napokat. Sor került az emléklapok kiosztására és természetesen az újoncok is átettek az avatáson. Ekkor „díjaztuk” egy-egy üveg pezsgővel az esőseket, amelyek a túra alatt történtek. A számlát persze az „elkövetőnek” kellett állnia.

Kedden reggel szomorkás, esős időben vágunk neki a hazáig tartó 16 órás autóútnak. Így aztán volt elég időnk elmerengeni a történeteken. Ha röviden kellene megmondanom, hogy milyen érzés volt ez az öt nap, csak annyit mondanék: jövőre újra elmegyünk!

Végezetül álljon itt az a Bibliából vett idézet, ami a mi zárandoklatunkra talán a legjellemzőbb volt, és Csíksomlyón az oltár felett olvastam: „Törekedjétek rá, hogy a béke kötelékével fenntartsátok a lelki egységet.”

Décsey Sándor

KÁRPÁTALJAI TUDÓSÍTÁS

Nyíregyházát keleti irányban elhagyva egy óra alatti úton a trianoni határhoz. A tavaszi árvíz idején átvágtat 41-es úton román és ukrán járműmattuszálemeket kell előzgetni, hogy idejében a határon leghessünk. A nyíri erdőség vadregényes tájain, szép vonalvezetésű úton haladunk. A Fenyves csárda után – úgy félúton történik a Szatmárnémeti felé haladó Kővágány-Mátészalka-Csengersima román határállomás irányába.

Vásárosnamény után újra keresszük a Tiszát és az ebbe Kolozsvár felől érkező Szamosot. Az árvíz után újraépített beregi falvak takaros házai között kanyarog az út. Egyre több az ún. „szolyárkás” autók. Fele magyar, fele ukrán rendszámú. Még Mercedesek a fél áron vásárolt ukrán benzint és gázolajat ebben a térségben értékesítik. A keleti országrészben élők egyik megélhetési forrása a benzinturizmus, amely kishatárállópóval naponta megismételhető.

Beregsurány után már a határ következik. A keskeny út egy korszerűsítésre váró határállomáshoz vezet. Reménytelenül hosszú gépkocsisor végén landolunk, és kezdődhet az araszolás. A záróvonal ellenére jönnek az ügyeskedők, akik a szembejövők bosszúságára addig lopakodnak előre, amíg egy kis részt

nem találnak a közeli erővel telt autók között. Ilyenkor éles dudaszó tör meg az egyhangúságot.

A rendez szokott európai utast a helyiek nyugalomra intik. Szakács Zoltán ungvári konzul szerint még ebben az évben hozzáfűzödenek a határállomás korszerűsítéséhez. Az ukrán oldalon már kétszer három sáv várja a türelmét vesztett autóst. Az útlevelet és vámvizsgálat után számítógépbe írják a magyar rendszámú gépkocsit, és vezetője nyilatkozat aláírásával vállalja, hogy egy éven belül hazaviszi autóját. Ezzel elérhető közelségbe kerül Beregszász, a kárpátaljai magyarok szellemi központja.

A valamikor szebb napokat megélt „színmagyar” kisvárosban Asztély nevű községben vezet át utunk. Sajátos időszámítás szerint gondolkodnak az itt élők, hiszen 1920-tól 1938-ig terjedő időszakot

Munkács vára a XVII. században

„a csehek alatt”, majd 1945-ig „a magyarok alatt”, majd 1990-ig „az oroszok alatt” és a közelmúltat már az Ukrán Köztársaság állampolgárai-ként élték meg. A megannyi változás hozzáadta az itt élőket, hogy a sors forgandó és túl kell élni minden változást. A négy történelmi – Ung, Berog, Ugocsa és Máramaros megyék – határokkal szélszabdalit területén élő kétszázézer magyar-ság aggodalommal figyeli EU-s törkvésceinket. Az ötvenmillió Ukrajna politikai és gazdasági berendezkedése, az érzékelhető fejlődés ellenére még nagyon távol áll az európai standardtól. Csernobil átka talán évtizedekig is távol tartja a multinacionális befektetőket től a piactól. Csak a karválytöke keresi áldozatát, illetve néhány nemzetközi üzletmű magyar kisbefektető vállalja a kockázatot a munkahelyteremtés területén.

Az Orbán-kormány nemzetiségi politikája jó talajba hullott Kárpátalján. Az egyre gyakoribb vegyes magyar-ukrán házasságban született gyermekek számára karriert jelent a magyar nyelv ismerete. A két nyelv, a kultúra, az ortodox és keresztény vallás tanításait jól hasznosító családok számára van belátható távlat, nem csak a Magyarországra történő menekülés.

A napokban nyílt meg a beregszászi konzuli iroda, a Surány felé vezető út bal oldalán. A középkori Varga Levente konzul a Kijevi Pö-

Kuruc utazás

II. Rákóczi Ferenc gyermekkorú portréja

konzultatuson szerzett tapasztalatait szereznie hasznosítani. Nyilatkozata szerint „köldököznél szeretnék lenni az anyaország és Kárpátalja között. Minél jobb kapcsolatot kialakítani a helyi magyarsággal, és a térségre koncentrálni Magyarország figyelmét.”

Szerencsés embernek mondhatja magát az a honfitársunk, aki járt már az ópusztaszeri nemzeti emlékparkban és látta Feszty Árpád világhírű kőképet a Magyarok bejövételéről. A vezető ábrázoló részlet háttérében hatalmas kék hegyek, az Északkeleti-Kárpátok hegylánca és a Beszkidék ormai magasodnak. A kétezer méter feletti havasok vonulatát csak három hegő – az Uzsoki, a Vereckei és a Tornyai-hegő szakítja meg. Feszty Árpád tucatnyi társával 1894-ben látta és festette meg a látványt. De minden hazáját szerető polgárnak adatik, hogy helyszínről élvezze mindazt, ami a kék hegyen túl látható. A választás két fordulója között történelemtanárok és hadtörténészek – a határon túli történelemoktatás segítésére – Kárpátaljára látogattak a Rákóczi Szövetség szervezésében. Tiszteletdíj gyanánt a

munkácsi várba és a Vereckei-hegőre vittek el vendéglátóink.

A beregszászi Sinkovits Imre nevű viselő Cserkészházból indultunk. Takaros magyar falvakon, a János-gát és a Szernye-mocsár erdősején vezet át a széles autót Munkácsig. Még nem kezdtek hozzá a fagykarak kijávitásához, ezért itt sem tanácsos száguldozni. Munkácsot a kertek alatt elkerülve jutunk a Csap-Lemberg közötti nemzetközi autóútra. A Latorcavölgyében fokozatosan emelkedő úton – jobbra a Borló, balra a Kék-hegy mere-

délyeit és tarvágásait látva – borzongás vesz erőt rajtunk. A hegyről rohanó vízfolyás felett több száz méterre kötelehidakon, ún. „asszony-vallatókon” közlekednek a magyarul elvétve beszélő helybeliek. Az út menti pihenőkben parázson sült birkahúsi „saslikot” árulnak meglehetősen nomád körülmények között.

Vadregényes itt minden, és a vészterhes múltat juttatja eszünkbe, amikor Szolyva mellett vezet utunk. Ebben a gyűjtőfőútból hurcoltak 1944 őszén – negyvenezer magyar és német nemzetiségű férfit – málenkij robotra. A szovjet megszállók bűnei miatt a háromnapos munkából többéves intornálás és rabság lett. Az emberek ötödresze odaveszett. Megállunk és néma főhajással adózunk a meghurcoltak emlékének.

Nehéz szívvel megyünk tovább. Az egyre meredekbb szerpenin a hóhalárhoz közelít. A Kékes magasságában érjük el a Róna havas nyereg pontját. Az út mentén húlik a felforrósodott kamionmotor. Csodálatos a kilátás. Jobbra a Borsahavas legmagasabb pontja, a Szioj fehérlik. Enylhe lejtőn ereszkedünk Alsóvercekeig. Jobb-

ra törünk le a főútról. Szinte kivétel nélkül fából készült házak. Gyakori a gerendaház és a zsinclapborítású épület. Szemmel látható a szegénység és a fogfakörömmel való küszködés a természettel. A falu központjában útelágazás. Balra fordulva keskeny úton kapaszkodik fel autóknak a szerpentin. Sehol egy fa, messzire látni hatalmas vasoszlopokra aggatva nagyfeszültségű villanyvezeték. Elhagyottnak tűnő táj. Székely mintára szárítják a szénát. Vízmosás szabdalja a hegyoldalt. Felérünk a hegytetőre. A fenyőligetek között hófoltok. Ritka és nagyon tiszta a levegő. Széles parkolóba érünk. Egy ízléstelen, félig kész épület takarja a magas talajzalon álló megrongált kőszobrot. Juhász lúzza a havasi kürtőt. Lábánál egy kos.

Néptelen most a vidék. Az ukránok körmük szakadtáig bizonygatják honfoglaló őseink történelmi telen „érintettét”. A honosító magyarok emlékművét ezért nem engedik felépíteni az „ősi földön”.

Keskeny gyalogút vezet a fényvesen át a kb. négyszáz méterre lévő tisztásig, ahová egy Ungváron élő építész megálmodta az emlékművet. Az emberi butaság és az ukrán nacionalizmus a kommunizmus bukása után tíz évvel sem engedi befejezni a hét vezér történelmi tetőre Európa, a másik oldalon a meghaladott életforma.

Megrendülten állunk. Átérezzük a döntés felelősségét és hálások vagyunk elődeink előrelátásáért. Vezető út az ellenkező irányba is. Ott is élnek nehéz sorsú emberek. De az már egy másik kultúra. Mi úgy határozunk, visszafordulunk. Több mint 1100 év bizonyítja az irány helyességét.

„s a menetből egy sziklára kiállva jelt adni: gyorsan! S nézte fűge szemmel, mint juhász, aki minden ürüt ösmer, hogy földül népe át Európába.”

(Részlet Illyés Gyula: Árpád)

Beregszász, 2002. április 15.

Maklár-Szalontai Csaba
A Rákóczi Szövetség
elnökségi tagja

FELVIDÉKRŐL ELSZÁRMAZOTTAK TALÁLKOZÓJA BONYHÁDON

Bonyhád, a völgyesség városa a fesiői szépségű Mecsek lábánál fekszik, Szekszárd és Pécs távolságának egyharmadánál. Napjainkban a tizenötezer főnyi lakosával a nyugodt kisvárosok közé sorolható, mégis nemrég fontos események színtere volt. Nagy számban élnek Bonyhád felvidéki magyarok, bukovinai székelyek, akik a második világháború után politikai döntés alapján kényszerültek elhagyni otthonukat és kerültek erre a vidékre.

polgármestere, *Gög Ferenc*. Nagyföldémcs polgármestere, *dr. Bara Mihály*. Tardoskódd polgármestere, *Száz József*, Udvard polgármestere, *Pleva László* Alsószeli polgármesterc, *Oroszki István*, Bonyhád polgármestere.

Természetesen a meghívásunknak eleget tettek még: *dr. Ugron Gáspár*, a Rákóczi Szövetség elnöke, *Poidápi Árpád*, a Székely Szövetség elnöke, egyben országgyűlési képviselő, *Rittinger Antal*, a Németi Kisebbségi Önkormányzat elnöke,

mást a régi ismerősök, barátok az ökumenikus istentiszteletre gyülekezés során. A mise hangulata jól illeszkedett a nap programjához.

Mielőtt csoportosan átfáradtunk volna a művelődési házba, elhelyezték koszorúinkat a „Kitelepítettek emlékére” táblánál.

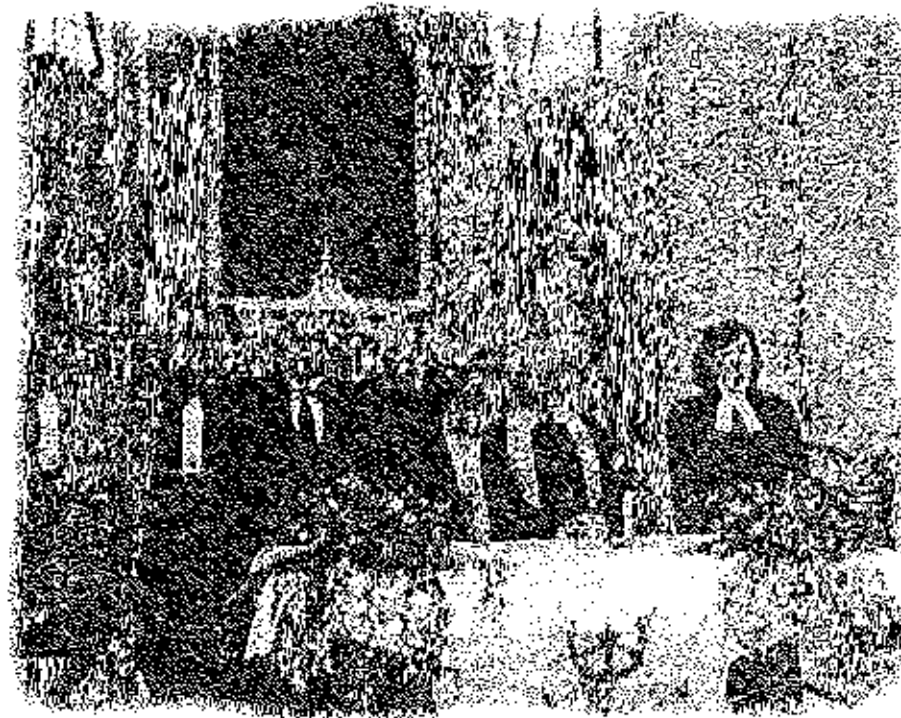
A műsori színes csokorként állították össze. A tárogatóművész *Kovács György* – mint a régmúltat idéző hangszer megszólaltatója – nyitotta a megemlékezést, ezt követte *Radnóti Miklós* Nem tudhalom... című verse, melyet *Beréti Krisztián*, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem harmadéves joghallgatója szavalt. Felléptek a sombercki és a bonyhádi Felvidéki Egyesület kórusai is.

A délelőtti utolsó programja a polgármesterek beszámolója volt, ahol megvitattuk, hogy milyen változások történtek az elmúlt két év alatt. Természetesen elhangzottak az elvégzendő feladatok is.

A 2002. évi Felvidéki Találkozó azzal a mondattal zárult, hogy jövőre ugyanekkor, ugyanitt találkozzunk!

Összeállította:
Páll Gábor,
a Rákóczi Szövetség
Bonyhádi Szervezetének elnöke

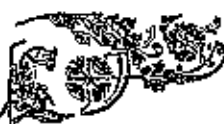

A kitelepítés, mint a történelmünk egyik tragikus eseménye, sok családot szétszakított, mely érzelmű nyomokat hagyott számtalan szívben.

Ezeknek az „örökségeknek” köszönhető, hogy minden pünkösdi hétfőjén a Felvidékiek Egyesülete és a Rákóczi Szövetség helyi szervezete közösen megrendezi a felvidékiek találkozóját.

A meghívásnak eleget téve, a következő települések vezetői tisztelt meg bennünket személyükkel: *Hontvári Ferenc*, Diószeg alpolgármestere, *Bukouszky János*, Deáki polgármestere, *Szalay József*, Fél

A megemlékezés kilenc órakor kezdődött a katolikus templomban. Megható volt, hogy 55 esztendő távlatában is könnyek gördültek le az arcokon, amikor átölték egy-

INFOPROG 2002

SZLOVÁKIAI MAGYAR KÖZÉPISKOLÁK VII. ORSZÁGOS INFORMATIKAI VERSENYE 2002. ÁPRILIS 12-14., FÜLEK-SALGÓTARJÁN

A Pro Futuro Polgári Társulás (Füleki Gimnázium mellett működő) és a Pénzügyi és Számviteli Főiskola Salgótarjáni Intézete, a Genius Polgári Társulás a Rákóczi Szövetség és a SZMPSZ segítségével 2002. április 12-14-én már heledik alkalommal rendezte meg Füleken és Salgótarjában a szlovákiai magyar középiskolák országos számítástechnikai versenyét nemzetközi részvétellel, az INPOPLOG 2002-t. A szlovákiai magyar középiskolások versenye immár a Kárpát-medencei magyar középiskolák informatikai versenyévé nőtte ki magát.

A levelező fordulókban (2001. október-2002. március) jobbnál jobb megoldások érkeztek a benevezett iskoláktól. Ennek alapján került sor aztán a verseny döntőjére. Imár hagyományosan Füleken és Salgótarjában.

A döntő háromnapos rendezvény, mely idő alatt a fent említett szervezetek biztosították a versenyzők és kísérőtanáraik teljes ellátását, szállítást a két helyszín között, a versenyhez szükséges gépparkot és a verseny díjait a támogatók segítségével. A versenyzők programozói és felhasználói kategóriában indultak, valamint az iskolák vetélkedőjében.

Péntek délután a Nógrádi gondola-

tok című tudományos konferencián vehettek részt a jelenlévők, melyen aktuális témákkal kapcsolatos előadásokat hallgathattak meg. *Csongrády Tibor*, a Zólyomi Műszaki Egyetem tanára az elektronikus távoktatásról, *Oster Jaroslav* (InfoConsult Kft.), az elektronikus aláírásról beszélt a hallgatóságának. *Gubán Miklós* és *Gubán Ákos* előadására szintén érdemes volt odafigyelni, mert témájában a másnapi versenyhez kapcsolódott.

Az idői döntőben a levelező fordulók alapján 22 középiskola 42 csapata (84 diák, 21 tanár, 15 zsűritag, 10 szervező) vett részt. Az idői Infoprogon a szlovákiai magyar középiskolák mellett még Jugoszlávia, Ukrajna és Magyarország középiskolák versenyzőinek biztosított lehetőséget a megmérettetésre. A levelező fordulók eredményei alapján a külföldi iskolák teljes jogú tagként vehettek részt a döntőben.

Eredmények

Programozói verseny – abszolút kategória

1. Ságny Tamás & Takács Gábor
Jedlik Á. Elektrotechnikai Sz. Érsékújvár
2. Dlvós György & Samarjay Péter
Berzsenyi D. Evangélikus Gimn., Sopron
3. Mucsicska Igor & Balla Kolos
Dayka Gábor Gimnázium, Ungvár

Felhasználói verseny – országos bajnokság (Szlovákia)

1. Szabó Zsolt & Kaszán Tamás
Gimnázium, Ipolysegy
2. Szabó János & Richier Zoltán
Ipari Középiskola, Komárom
3. Mucha Attila & Bognár Attila
Gimnázium, Nagymenyér

Felhasználói verseny – abszolút kategória

1. Bojtos Norbert & Kiss Gergely
Madách Imre Gimnázium, Salgótarján
2. Sullá György & Kovács Tamás
Dayka Gábor Gimnázium, Ungvár
3. Lakatos Ádám & Tóth István
Madách Imre Gimnázium, Salgótarján

Iskolák versenye – (levelező, prog. és felhasznál. kat., bemutató, előadás, vetélkedő)

1. Jedlik Ányos Elektrotechnikai Szakközépiskola, Érsékújvár
2. Dayka Gábor Gimnázium, Ungvár
3. Ipari Középiskola, Komárom

VEZETŐKÉPZŐ TAHIBAN

Szövetségünk szervezésében, hagyományteremtő szándékkal került sor 2002. május 3-5-én egy olyan vezetőképzőre, amelyen magyarországi és felvidéki fiatalok vettek közösen részt. A rendezvény helyszínéül Tahit és azon belül egy szolid, csendes helyet, a Szív Lelkiségi Központot választottuk.

A képzés általunk kijelölt célja volt, hogy az utánpótlás kivételében segítsük a Rákóczi Szövetséghez közelálló szervezeteket, és hogy csökkentjük a távol-

ságot a jövő felvidéki és magyarországi értelmisége közt.

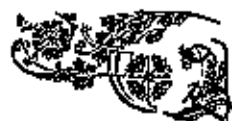
A tréning az egymás közti kommunikáció hatékonyabbá tételét és a kölcsönös bizalom megerősítését szolgálta a résztvevők, az őket delegáló szervezetek és a Rákóczi Szövetség között.

Az együtt töltött néhány nap szemmel láthatóan erősítette az egymás közti kapcsolatokat, hála a képzők lelkiismeretes és hatékony munkájának. Ezt a tényi mi sem erősíti jobban, minthogy a résztvevők közös igényének ele-

get téve egy levelezőlista indult útjára, amelynek segítségével módjuk van a képzetteknek a Tahiban kialakult kapcsolatok életben tartására.

E vezetőképző megszervezésével egy olyan utat kezdtünk el, ami – amennyiben a Rákóczi Szövetség jövőjét és az Alapszabályban foglaltakat tartjuk szem előtt – méltó arra, hogy továbbhaladjunk rajta és hasonlóan sikeres rendezvényeket bonyolíthassunk le.

Peitné Attila

A 2002. ÉVI NYÁRI FŐISKOLÁS TÁBOR

A Rákóczi Szövetség alap-szabályában is megfogalmazott, egyik legfontosabb célkitűzése a felvidéki és kárpátaljai magyarság identitásának megőrzése, amelyet 1999. december 4-i éves jubileumi közgyűlésén kiterjesztett az egész Kárpátmedence magyarságára.

A Rákóczi Szövetség - hagyományaihoz híven - az idei nyáron is megrendezi főiskolás táborát. A tábor fő célja, hogy közlebb hozzuk egymáshoz a magyarországi és határon túlról érkezett fiatalokat, tesiközlebből ismerhessék meg egymás gondolkodásmódját.

Az augusztus végén rendezendő tábor a „Kárpátia” átfogó címet kapta. Az egyhetes összejövetel célja, hogy megvilágítsa a résztvevők előtt a kárpátmedencei magyarság létkérdését, illetve jövőjének zálogát jelentő témákban adjon világos képet.

Az első munkanap a „Magyarság az Európai Unió küszöbén” címet kapta. Szándékunk, hogy a jelen lévők minél átfogóbb képet kapjanak az eu-

rópai belpolitikáról és az unión belül élő kisebbségek jogairól.

A második munkanapon a magyar sajtó helyzetéről fogunk szót ejteni, és ezen belül a határon túl élők irányába sugározott magyarországi műsorokra helyezük a fő hangsúlyt.

A harmadik napon a jelenlévők mindennapjait befolyásoló téma, a Kárpátmedencei magyar felsőoktatás helyzete kerül terítékre. A táborban szándékaink szerint vendégül látjuk a Révkomáromi Közgazdaságludományi Egyetern, az Erdélyi Magyar Egyetem és a Kárpátaljai Magyar Tanárképző képviselőjét. A meghívott előadókkal az intézmények felépítéséről és azok jövőjéről beszélgetünk.

A következő nap a „Kulturális szervezetek a Kárpátmedencében” munkacímre kapta. E helyütt három határon túli régió kulturális szervezetének vezetőjét hallgathatjuk meg reményünk szerint. Szeretnénk világossá tenni a jövő határon túli értelmisége számára is, hogy kultúra nélkül nincs

magyarság. A globalizálódó Európában meg kell harcolnunk kulturális törmekelnk tovább éléséért, és azok elismertetéséért.

Az utolsó munkanapon terveink szerint a kárpátmedencei pályázati lehetőségekről és információcseréről szólnak előadásaink. Jelen lesz az Agora, az Illyés Közalapítvány és az Apáczai Közalapítvány egy-egy képviselője, akik beszámolnak a határon túli közösségeikért eddig elvégzett munkáról és az új pályázati lehetőségekről.

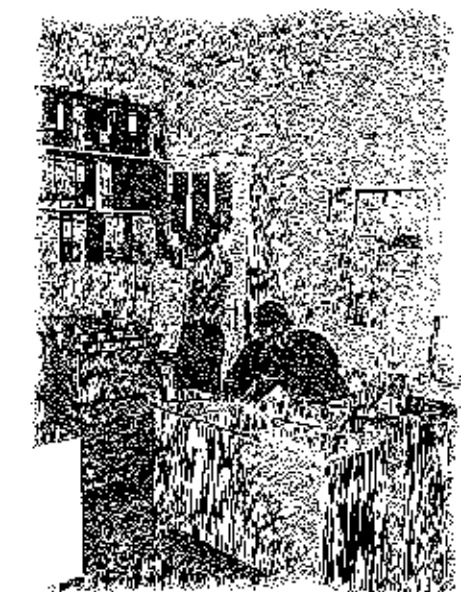
A neves szakemberek előadásait követően, az utolsó napon a táborozók kirándulással egybekötött vetélkedőn vehetnek részt, melyen különböző játékos, valamint megoldó képességeiket fejlesztő gyakorlatokat kellett megoldaniuk.

A tábor ifjúsági jellegét az esti táncos mulatságok teszik még inkább folismerhetővé. Szándékunk, hogy minden évben újabb és újabb határon túli amatőr zenekarnak adjunk fel lépési lehetőséget.

Reiter Anikó - Petheő Anikó

IRODAI HÍREINK

A Rákóczi Szövetség irodája az elmúlt időszakban megújult külsővel, a fejedelem szellemiségéhez illő környezetben látta el a

szövetség működtetésével kapcsolatos adminisztratív teendőit.

A helyi szervezetek területén munkatársunk a teljes tagrevízió miatt folyamatosan egyeztet az adatokat a helyi szervezetekkel, nyilvántartásunk egyre naprakészebb, a megváltozott adatok feldolgozása folyamatban van. Az anyagot Száray István rendszeresíti.

A honlap a közelmúltban tovább bővült, felkerültek rá a célapok területét ábrázoló térképek, melyek nagyban könnyítik a honlap látogatóinak eligazodását a Felvidéken zajló programok tekintetében. Rendszergazdánk jelenleg a helyi szervezetek elhelyezkedését ábrázoló térképek elkészítésén dolgozik.

Irodánk a 2002. évre terjedő időszakban összesen 20 pályázatot nyújtott be alapítványokhoz, intézményekhez és minisztériumokhoz. Ezek

többségén sikerült a kért támogatás kisebb vagy nagyobb részét elnyerni és ezáltal a 2002. évi programok anyagi fedezetét biztosítani.

Az iroda közreműködött továbbá a 2001. évi közhasznúsági jelentéssel kapcsolatos anyagok előkészítésében és adminisztrációjában.

Az időközben véglegesített munkamegosztás szerint a mindennapos pénzügyekkel kapcsolatos adminisztrációt Papp Dániel kezeli.

A Rákóczi Szövetség irodájában a nyári időszakban sem szünetel majd a munka, az alkalmi jellegű szabadságolások mellett is folyamatos lesz a nyitva tartás. Minden tagtársunkat és érdeklődőt szeretettel várunk.

Maruzsa Zoltán
irodavezető

A RÁKÓCZI SZÖVETSÉG KÖZÉPISKOLÁS TÁBORA

A Rákóczi Szövetség az eddigi évek kedvező tapasztalatai alapján „Színház az Élet?” címmel az idén is megrendezi a magyarországi és felvidéki magyar középiskolások számára szervezett nyári táborát. Budapesten a III. kerületi Római Kempingben, 2002. július 5-6 és július 10-11 között. Az idén vendégül látunk egy 20 fős csoportot, akik a bukaresti Ady Endre elméleti líceumot képviselik.

A tábor fő témája a nagybetűs Élet rejtelmeinek fejtegetése lesz, vagyis a neves meghívottainkkal kötetlenül beszélgethetnek el a diákok arról, hogy hogyan lettek si-

keresek az élet bizonyos területein. Meghívottaink között sportolók, színészek, képzőművészek, filmrendezők szerepelnek, akik nemzeiünk nevében nagy sikereket értek el. Ezek az előadások beszélgetős formában folynának, vagyis az előadó elmeséli életpályáját, a diákok pedig kérdezgetnek. A lényege ezeknek a beszélgetéseknek az lenne, hogy közvetlen kapcsolatok alakuljanak ki az előadó és a résztvevők között. Véleményünk szerint ezeken az előadásokon a diákok többet tudhatnak meg a nagybetűs Élet rejtelmeiről, másrészt, mivel bekapcsolódnak a beszélgetésbe,

sokkal aktívabban élnek meg a táborozás ölményét. Az előadások közötti időszakokban egy többnapos vetélkedő fog folyni, amelynek nyertesét kellőképpen jutalmazunk. Az csll programjainkban szerepel a „Sacra Corona” című film levetítése, fellép a felvidéki Korzár együttes és a Mészirál együttes is. A táborban - a sokrétű, színes programok és az önfelelő kikapcsolódás ölménye mellett - szereinelnk alkalmat teremteni a résztvevők személyes kapcsolatépítésére, elősegítve ezzel az iskolai partnerkapcsolatok kialakulását, elmélyítését is.

Szabó Zoltán

ESZTERGOMI ANYANYELVI TÁBOR 2002. AUGUSZTUS 18. - 25.

A határon túli magyar kultúra ápolása szövetségünk kiemelt feladatja, a magyar nyelv, a magyar kultúra iránti fogékonyságot, mely idő alatt a táborlakók játékos „magyar nyelvtanólyamon” vesznek részt. A tábor lehetőséget biztosít a kárpátaljai és a felvidéki gyerekek számára, hogy a megszületettől eltérő, újszerű környezetben ismerkedjenek a magyar kultúrával.

A tábor helyszínétől szolgáló Esztergom városa mindazon túl kiváló alkalmat teremt arra, hogy a gyerekek megismerkedjenek az államalapítás és nemzetünk történetével. Évek óta nagy segítséget jelent a rendezvény

magyar gyerekek részére. Nyolc nap alatt igyekszünk bennük megerősíteni az anyanyelv, a magyar kultúra iránti fogékonyságot, mely idő alatt a táborlakók játékos „magyar nyelvtanólyamon” vesznek részt. A tábor lehetőséget biztosít a kárpátaljai és a felvidéki gyerekek számára, hogy a megszületettől eltérő, újszerű környezetben ismerkedjenek a magyar kultúrával.

A tábor helyszínétől szolgáló Esztergom városa mindazon túl kiváló alkalmat teremt arra, hogy a gyerekek megismerkedjenek az államalapítás és nemzetünk történetével. Évek óta nagy segítséget jelent a rendezvény

sikeres lebonyolításában az esztergomi polgárok önzetlen együttműködése. Az ő munkájukat a gyerekek hagyományosan rövid műsorral hálálják meg, melyet a napi foglalkozások alatt tanult dalokból, játékokból állítanak össze.

A Rákóczi Szövetség célja, hogy a Magyarországon tanuló határon túli akai hazatérésre ösztönözze. Ezi kívánjuk elősegíteni azzal, hogy a tanárszakos hallgatóknak lehetőséget biztosítsunk kötelező szakmai gyakorlatuk teljesítésében, így a gyerekek vezetői jórészt határon túli magyar nemzetiségű tanár szakos egyetemisták.

„KÖNYVES SORS - MAGYAR SORS”

Június 11-én a Magyarok Házában nagy érdeklődés mellett tartotta Püski Sándor a könyvbemutatóját, amely alkalommal a könyvhétre elkészült a neves könyvkiadónak közel 600 oldalas kiadványa hosszú életéről és könyvkiadói tevékenységéről. A magyar kultúrtörténet eme forrás értéki munkáját olyan neves szerzők mutatták be, mint *Borbándi Gyula, Biró Zoltán és Nagy Gáspár.*

Mint köztudott, Püski Sándor életútja során könyvkiadói tevékenységét nem csupán idehaza végezte, hanem politikai okokból az Egyesült Államokban is. Ennek során a New Yorkban működő Püski Könyvkiadó a hazai rendszerváltozásig évilzedekig kiadta a Magyarországon „tilos” szerzők műveit és házigazdaként fogadta azokat a magyarországi előadókat, akiknek az ottani előadókörútjainak a megszervezéséhez is segítőtleg hozzájárult. Így sikerült nekem is 1980 őszén két hónapos előadókörútam során előadásokat tartanom az amerikai és kanadai magyarok számára a magyar történelem legújabb korának idehaza „kényes” kérdéséről.

Püski Sándornak a felvidéki magyarok érdekében vállalt legnagyobb tette volt, hogy vendégül látta *Duray Miklóst*, kiadva a „Kutyaszorító” című híres önéletrajzi írását. Ez az 1983-ban New Yorkban megjelent mű olyan nagy vihart kavart Szlovákiában és idehaza egyaránt, hogy –

L. BORBÁNDI GYULA

mint ismeretes – annak szerzőjét, akit Pozsonyban két ízben is bebörtönöztek, mert kiállt a magyar iskolák védelmében, s a rendszerváltozásig nem térhetett haza. Az alábbiakban egy kis részletet közlünk *Duray Miklós* köszönetjéből, ami Püski Sándor 80. születésnapja alkalmából a Pozsonyi Irodalmi Múzeumban tartott meg-

emlékezésen hangzott el és a „Könyves sors - magyar sors” című kiadványban olvasható:

„Már több mint húsz évvel ezelőtt úgy ismertem meg a Püski házaspár nevét, hogy már élő legendák voltak. Csak holt most már ismerem is őket, szerencsére, és ez nagy megelégedés számomra. Főleg azért, mert Püski Sándor adta ki azt az inkriminált könyvet, a *Kutyaszorító*-t, amelyet általában csak hírből ismernek és kevesen olvasták. Ha az önéletrajzra tekintünk, senkinek sem jut eszébe, hogy félni kellene tőlük. Pedig kiderült, hogy nagyon sokan félnék tőlük. Nyilván azok, akiknek félniük kellett. Ezzel, hogy félni kell tőlük, én a börtönben találkoztam, mégpedig abban az úgynevezett szakszemélyben, amit arról a könyvről írtak, amit ők adtak ki. Ebben az úgynevezett szakszemélyben írták le azt, hogy milyen veszélyes az, hogy ha Püski névvel fémjelzett könyvek keringenek erre-felé, mert ezen a tőzéken erre a névre, hogy Püski, mindenki felfigyel, s ez mindenki számára minőséget jelent.”

Vigh Károly

RÁKÓCZI HINTAJA

Egyszer II. Rákóczi Ferenc a nagy kurucfejedelm Miskolcra Kássára utazott a hintáján. Az út nagy része baj nélkül tel el. Már csak egyóránnyira leférték Kássáról, mikor a hintó kerekre elkezdett nyikorgogni. Olyan esztelen zenebonát csapott, hogy már a kocsis meg akarta állni, hogy megkenje a hintó tengelyeit. Azonban Rákóczi ezt nem engedte. Persze a hintó magától nem hallgatott el és esztelenül nyikorgott tovább.

Ekkor becsúszott egy faluba, Rákóczi megállította a hintót, és rászólt a kocsisra: „Nemcsak megkenés lesz!”
Ezért Kényhéc a Kényhéc!

*Elmondta Lipcsy Tibor,
a helyi óvodá krónikája nyomán*

KECERFÖLDBIRTOKOS

Régebben, pár száz éve a község helyén tanyasági település volt. A tanyák tulajdonosa egy Kec-

nevű földbirtokos volt, aki a földmunkásokat idegenből hozatta. Ezek alkották a község lakosságát. A község elnevezése, „Kenyhéc” valószínűleg az ősrégi földbirtokostól, Kecertől maradt. Ő alkította át a rakarát, s a római kálvérius templommal kb. a XV. században.

1957-ben a helyi krónika vezetőjének, *Taraszoulcsnának, a községi iskolavezető feleségének elmondta: Doják Imre.*

Lejegyezte: *Vajda László*

ÉBERT TIBOR FÉNYEK

(A POZSONYI
EVANGÉLIKUS TEMETŐBEN)

A temetőben mások a fények, mint kívül, a temetőbe kell megérkeznünk, a temető határán találkozunk elkülönülve egymástól fényekkel, szállás, rojtosodó, réteges fények, az időgombolyította fények alatt s fölött, mímelve a fényteleniséget.

A temetőben mások a fények, mint a temetőkön kívül, nem juthatnak el máshova, a fények rokonai, ismerik egymást, bár idegenek; időtlen fogadalmuk; maradni ott a temetőben cellafényességükkel, egymásra rakódnak súlytalan, süllyedve egyre; talán megvilágítják a mélységek arcát egymáson, egymás által; egyszer talán megérkeznek a mélység határaihoz, de addig fények egymással fénytelenül.

Ki ismeri a fények bizonyosságának érvényességét?

A temetőben mások a fények, mint kívül: színtelen, hideg, meleg, szárny nélküli, repedti, nem sugaras, láztalan, talán kopottas fények, talán nem is fények, átszűrő önnön fénytelen létezésük meg a föld.

MEGEMLEKEZÉS SZABÓ GYULA FESTŐMŰVÉSZRŐL LOSONCON

Losonci Szabó Gyula barátainak klubja június 9-én méltó módon emlékezett meg a festőművész születésének 95. és halálának 30. évfordulójáról. A szépszámmú losonciakon kívül képviseltette magát Pozsony, Budapesti – és termé-

Haltenberger Kinga, a helybeli képzőművészeti múzeum igazgatónöve állított össze és jelentetelt meg még múlt évben a budapesti Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával. Az esemény fővédnöke a szintén losonci *Duray Miklós* volt.

szetesen Nógrád megye Salgótarjánból, valamint máshonnan. Délelőtt a református temetőben, a művészi sír emléknél a város vezetősége részéről magyar és szlovák nyelven méltatták Szabó Gyula életpályáját, akiknek az alkalomhoz illő verset hangzoltak el művészi tolmácsolásban. A koszorúzás során a Rákóczi Szövetség virágait a város szűllő, Vigh Károly a címűk helyezte el. Délután a róla elnevezett utcában lévő volt lakóházában – amely özvegye jóvoltából egyre inkább emlékmúzeummmá alakult át – levetítették az életpályájáról készült dokumentumfilmet. A műleg főbb forrásait az a breviárium képezte, amelyet az özvegy: Sz.

Szabó Gyula 1907. június 8-án született Budapesten, de a család akkor már Losoncon élt. Édesapja ott volt szoba-, cím- és templomfestő, akit városrosszerte becsülték és ismertek. Gyula fia beállt édesapja műhelyébe és segítette őt a munkában. Azonban csak hamar megérezte, hogy föbbre hivatott, ezért mindennapi munkája mellett plakáttervezést tanul, majd egyre inkább a festőesetel veszi a kezébe. Ennek köszönhetően már 1937-ben sor kerül első kiállításának a megrendezésére Pozsonyban, a Magyar Tudományos és Művészeti Társaság rendezésében. Képeire olyan kifűnő pozsonyi kritikusok figyeltek fel, mint Brogyányi Kálmán vagy Reichnthal

Ferenc. Miután néhány képét megveszik és ösztöndíjat is kap, fordulhat Párizsba, a művészetek városába. Ott el jár a múzeumokba, képtárakba, hogy megcsodálja Rembrandt, Courbet, Van Gogh és mások műveit. Közben sokat dolgozik. Festményeit – hazatérve – otthon állítja ki: Pozsonyban, de rajzai Theodor Fried segítségével párizsi kiállításra is kerülhetnek.

Sindbád 1969

A háború viszontagságait Losoncon éli át, ahol hozzájárul Ecce Homo című festsorozatának az elkészítéséhez, hogy azután 1949-ben Pozsonyban rendezhesse meg első önálló kiállítását. Majd ezt követően az alkotásaiiban az 1954-es Föld népe sorozat következik. Ennek kiemelkedő ciklusai: Emberek a hegyen (1956-57), Asszonyok (1956), Emberek vigyázatok (1959), Forradalom-élet, Forradalom-szerelem (1962), Ecce vita (1963). Sok kiállításon szerepel, utazik, díjakat nyer. Nagyobb elismerést 1957-ben ér el, amikor ötvenedik születésnapja alkalmával a Szlovákiai Képzőművészek Szövetsége jubiláris kiállítást rendez a kötéseiből Pozsonyban.

A 60-as évek végén megnősül és fiatal felesége, a kassai Haltenberger Kinga lesz később a losonci képzőművészeti múzeum igazgatónője. Ez a szerencsés és boldog házasság is hozzájárult ahhoz, hogy munkássága felölelhessen a festészetet, a grafikát, valamint a többi technikát: a rajzot, akvarellt és a pasztellt. Csoportos kiállításain főleg grafikai szerepeket, festményeit

Bolond festők 1969

vel csak önálló kiállításain találkozhatunk. Ezek közé tartozott talán a legsikeresebb kiállítása, amelyet 1971-ben Budapesten rendezett számára a Képzőművészeti Múzeum akkori ismert főigazgatója, Pogány Ö. Gábor. A művész képeit értékelve, joggal írta róla a kiállítási katalógus szövegében: „A mind monumentálisabbá épülő életmű imponáló arányaival, gondolati igényességével már kiteljesedése közben is lenyűgözi a művészet barátait”.

De művészetének hazai, szlovákiai legkiválóbb szakértője, Kubicka-Kucsera Klára is így ír róla egyik tanulmányában: „Szabó a grafikáival próféta módjára hirdeti tudását a világ dolgairól, az emberi együttérzést és annak ítéletét”. És azzal is egyet lehet érteni, amikor úgy vélekedik Szabó Gyula

Őrület 1969

Ecce Homo című grafikai sorozatáról, hogy abban megnyilvánul a művész magányossága a világ dolgait illetően, küzdelme, elszántsága a jobb életért, egész egyénisége. Ugyanakkor Szabó Gyula a társadalom részéről sok el-

ismerést kapott. Akik jól ismerték életművét, azok felismerték, hogy ő alkotásaival az egyetemes Ember felé fordult, mint kor- és sorstársa, Fábry Zoltán, a vox humana hirdetője.

És mivel költészete is sok értéket tartalmaz, befejezésül hadd idézzem feleségét, aki nyilvánvalóan a legjobban ismerte az embert és a művészt egyaránt. Ő ezt írta férjéről az Irodalmi Szemle 1969. szeptemberi számában: „Adni, továbbadni, ez Szabó Gyula minden munkájának, egész életének értelme. Átadja mindazt a gondolati és emberi gazdagságot, ami felgyülemlett benne. Kiapadhatatlan forrás. A világról átfogó képet igyekszik alkotni festményben, versben és világnézetben is.”

Halak szereleme (Hal ÁdámÉva) 1968

Mindezzel a megállapítással így harmonizál Szabó Gyula egyik verse:

*Kifekszik az égbe a felhő
A fák árnya hegyekre felnő...
s míg gyökerekre látok hallgatóg
közöttük szállnak a madarak.*

*Egy pillanat volt... és az maradt:
Kifekszik az égbe a felhő...
Hogy él minden! – S milyen hallgatóg
a fák árnya, s az egész Erdő.*

(Losonc, 1971)

Vigh Károly

Szabó Gyula festményeit megtekinthetők a losonci Szabó Gyula utca 1. (Julius Szabó c. l.) szám alatt.

